

KİŞİSELLEŞTİRİLMİŞ ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMININ BİREYSEL ÇALGI DERSİYLE İLİŞKİSİ: GAZİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

RELATION BETWEEN THE CUSTOMIZED LEARNING- TEACHING APPROACH AND INDIVIDUAL INSTRUMENT COURSE: SAMPLE OF GAZİ UNIVERSITY

Hazel ERCAN¹ ve Şebnem YILDIRIM ORHAN²

¹ Gazi Üniversitesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye. Email: hazelercan@hotmail.com

² Gazi Üniversitesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, Email: s.y.orhan@hotmail.com

Öz

Araştırmada, literatürde yer alan Kişiselleştirilmiş Öğrenme-Öğretme Yaklaşımı ile bireysel çalgı derslerinin uygulanmasının birbiriyle ilişkisini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Araştırma, farklı disiplin literatürlerinde yer alan iki ifadenin benzerliklerini ortaya koyarak, disiplinler arası ilişki kurabilmek açısından önemli görülmektedir. Bu amaçla, bireysel çalgı dersinin işlenişine ve tanımına yönelik bilgi almak için literatürdeki mevcut yayınlar incelenip bir araya getirilmiştir. Araştırmanın örneklemini oluşturan Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanları ile dersin işleniş ve tanımı ile ilgili olarak görüşülmüş, Kişiselleştirilmiş Öğrenme-Öğretme Yaklaşımı ve Bireysel çalgı dersi öğretme yaklaşımı ile ilgili benzerlikleri hakkında görüşleri alınmıştır. Bu araştırma, Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı bireysel çalgı dersine giren toplam 10 öğretim elemanı ile sınırlandırılmıştır. Öğretim elemanlarının Kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı ve bireysel çalgı dersi ile ilgili görüşleri, içerik analizi yolu ile kodlanmış, düzenlenmiş ve eldeki veriyi açıklayan temalar saptanmıştır. Öğretim elemanlarının bireysel çalgı dersi içeriği ile ilgili görüşleri “Yetenek, Zeka, Çalışma Alışkanlığı, Fiziksel Farklılıklar ve Hazır Bulunuşluk” olmak üzere beş tema altında toplanmıştır. Öğretim elemanlarının bireysel çalgı dersi tanımlamaları ile ilgili olarak, her bireyin tek olduğu bu sebeple doğuştan getirdikleri farklı özelliklere yönelik kolaylık ve zorluklar göz önünde bulundurularak genel bir çerçeve içinde özel bir eğitim olması gerektiği konusunda ortak görüş bildirdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca, bireysel çalgı dersi veren öğretim elemanlarının, bu iki öğretim yaklaşımının birbiri ile benzer olduğu görüşünde hemfikir oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazındaki bireysel çalgı dersi ile kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı tanımlamalarının benzer olduğu, bu durumun öğretim elemanı görüşüyle paralel olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme-öğretme yaklaşımı, bireysel çalgı dersi, kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı, müzik eğitimi.

Abstract

This study seeks to provide the relation between customized learning-teaching approach in literature, and private instrument courses. The research is significant in terms of building an interdisciplinary relation by means of revealing the similarities of two concepts in literature. To that end, in order to collect information on the performance and definition of individual instrument course, current publications in the literature are investigated and brought together. The instructors at Gazi University Gazi Faculty of Education, Department of Music Education, who form the sample of this study, were interviewed and their opinions were asked regarding the similarities between the customized learning-teaching approach and teaching individual instrument course approach. This research is

limited within 10 instructors in total, who conduct individual instrument course at Gazi University, Department of Music Education. Reviews of the instructors on customized learning-teaching approach and private instrument course were encoded and organized through content analysis method, and themes that explain the obtained data were determined. Opinions of the instructors on individual instrument course content were divided into five themes as “Talent, Intelligence, Study Habits, Physical Differences and Readiness”. Regarding the definitions made by the instructors on private instrument course, it has been concluded that the instructors agreed on the fact that each person is unique and therefore must be provided a private training within a general frame, by taking the easiness and difficulties as a result of natural-born characteristics into consideration. Also, it has been found these instructors who give private instrument courses also agreed on the view that that these two teaching approaches had similarities. It has been concluded that the definitions of private instrument courses in literature and customized learning-teaching approach are similar and are in parallel with the opinions of the instructors.

Keywords: Learning-teaching approach, private instrument course, customized learning-teaching approach, music teaching.

Giriş

Öğrenciye neyi nasıl öğretme sorunu her öğretmen için önemli bir konudur. Bazen bu sorun, her öğrenci için farklı bir yaklaşımla bazen de genel bir yaklaşımla çözülür. Her bireyin taşıdığı farklı özellikler öğretmenin öğretme stratejileri konusunda karar vermesi için önemli ipuçlarıdır.

“Öğrenme-öğretme yöntem ve stratejileri taşıdığı nitelikler açısından bireylerin sorun çözebilme, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme gibi çeşitli önem kazanan davranışlar üzerinde herhangi bir etkiye sahip olup olmadığı sorusunu ön plana çıkarmaktadır. Öğrenci etkin bir şekilde nasıl öğrenebilir? Bu soru öğrenme-öğretme ile ilgili eğitim araştırmalarının temel konularındandır (Demirel, 2007, s. 70)”.

Öğrenme-öğretme yaklaşımlarından biri olan kişiselleştirilmiş öğrenme ile ilgili çeşitli tanımlar yapılmıştır. Kişiselleştirme (Blom, 2000), bireyin kendi kişiliğine uygunluğunu arttırmak için bir sistemin işlevselliğini, arayüzünü, bilgi içeriğini veya ayırt ediciliğini değiştirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Blom’dan aktaran Özarslan, 2010). “Kişiselleştirilmiş öğrenme, öğrenenlerin değişik öğrenme ihtiyaçları ve isteklerine göre pedagoji, öğretim programı ve öğrenme ortamlarının uygun hale getirilmesi olarak tanımlanmaktadır (Kışla ve Şahin, 2015, s. 176)”. “Öğrenme bağlamında konuyu irdelediğimizde ‘Kişiselleştirilmiş Öğrenme’ her bir öğrenenin ilgisine ve öğrenme biçimine göre hazırlanmış öğrenme deneyimleri sağlamaktır. Kişiselleştirilmiş öğrenme, sunulan tek bir modelin herkese uygun olduğu fikrinden kaçınarak, bireysel farklılıkları göz önüne alan öğrenme deneyimleri sunmayı amaçlamaktadır (Özarslan, 2010, s. 6)”.

Keller ve Sherman (1974)'e göre “Kişiselleştirilmiş Öğretim Sistemi” öğretim uygulamalarının bireysel adımlarla yürütülmesini ve öğrenci ile onun öğrenmesine yardımcı olan kişiler ya da program ve materyaller arasında bire-bir ilişkinin sağlanmasını gerektirir (Çakır Balta, 2008).

Kişiselleştirilebilir öğrenme ortamlarının geliştirilmesinde her birey için bireysel farklılıkların göz önünde bulundurulduğu bir öğrenme ortamı düşüncesi önemli rol oynamaktadır. Bahsedilen bireysel farklılıklar; öğrencilerin öğrenme stilleri, öğrenme hızları, yetenekleri, beklentileri, hazır bulunuşlukları, deneyimleri, motivasyonları gibi birçok özellik olabilir. Bu noktada kişiselleştirilebilir öğrenme ortamları daha esnek bir yapı içerisinde, öğrenenlere istedikleri yer ve zamanda kendi hız ve öğrenme stillerine göre bir ortam da sunmaktadır (Sampson, Karagiannidis & Kinshuk, 2002, s. 25).

Kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı, bireysel derslerde de sınıf içinde de uygulanabilir bir eğitim sistemidir. Howe ve Howe (1975)'e göre kişiselleştirme, öğrencilerin kişisel hedeflerinin ve ilgilerinin öğretim programına işlenmesi, bu sayede hem başarının hem de sınıfın huzurunu bozan, dikkat dağıtan öğrencilerin davranışlarının iyileştirilmesi için bir model oluşturulmasını da içerir. Burada asıl anlatılmak istenen öğretim içeriğinin öğrencilerin kişisel geçmişleri ve ilgi alanlarına göre biçimlendirilmesidir (Çakır Balta, 2008).

Türkiye’de çalgı eğitimi farklı amaçlara yönelik olarak konservatuvarlarda, güzel sanatlar liselerinde, güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakültelerinde mesleki çalgı eğitimi kapsamında formal olarak verilmektedir. Ayrıca, informal eğitim kapsamında, halk evleri, özel dersaneler ve özel derslerle de yaygın olarak amatör çalgı eğitimi verilmektedir. Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında lisans ve lisansüstü düzeyde, Güzel Sanatlar Fakültelerinde lisans ve lisansüstü düzeyde, konservatuvarlarda ortaöğretim, lise, lisans ve lisansüstü düzeyde, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde ise lise düzeyinde çalgı eğitimi verilmektedir. Mesleki müzik eğitiminin temel kurumlarından biri olan Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında okumakta olan müzik öğretmeni adayları için mesleki gelişimlerinde çalgı eğitiminin önemli olduğu söylenebilir.

Çalgı eğitimi müzik öğretmeni adayının, kendisini müziksel olarak ifade etmede, müzik yeteneğini ortaya koymada, var olan yeteneklerini geliştirmesinde ve sınıf içindeki rolünün daha etkili olmasında en etkili derslerden biridir. Öğrenci bu yolla, farklı topluluklarda görev alabilir ve böylece kişisel gelişimine katkı sağlar. Çalgı eğitimi yoluyla öğrenci, zamanı doğru değerlendirme, oto kontrol sağlama, disiplin kazanma problem çözme ve analitik düşünme becerisi kazanır (Ercan ve Orhan, 2016).

Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda bireysel çalgı dersi, bir öğrenciye bir ders saati olarak uygulanan bireysel sınıf modeli ile yürütülmektedir. Ancak 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda

bireysel çalgı dersi bir ders saatinde iki öğrenci olacak şekilde uygulanmaya başlanmıştır. Yükseköğretim Kurulu'nun eğitim fakültelerindeki yeni yapılanmasına göre mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitimi, 4 yıllık / 8 yarıyıllık bir süreç içinde "Bireysel Çalgı" ve "Bireysel Çalgı ve Öğretimi" dersleri adı altında bireysel olarak sürdürülmektedir. Çalgı dersleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında bir dönem içinde toplam 14 saat, Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dal'ında ise bir dönem içinde toplam 7 saat olarak uygulanmaktadır.

Bireysel çalgı eğitimi; yaylı, tuşlu, üflemlili, vurmali ve telli çalgılar olmak üzere Klasik batı müziği ve geleneksel Türk müziği çalgılarını kapsamaktadır. Bireysel ses eğitimi de bu kapsamda düşünülmelidir. Üniversiteye lisans eğitimi için gelen öğrenciler daha önce çaldıkları çalgıların eğitimine devam edebildikleri gibi gittikleri bölümde de çalgı eğitimine sıfırdan başlayabilirler. Çalgı eğitimi üniversitenin kadrolu öğretim elemanları tarafından verildiği gibi diğer üniversitelerden, TRT, Kültür Bakanlığı, senfoni orkestraları ve operalardan da ücretli olarak gelen öğretim elemanlarıyla sürdürülür.

Bireysel Çalgı dersi adından da anlaşılacağı gibi, kişiye özel bir eğitimidir. Bireyi diğerlerinden farklı kılan özellikler bu eğitimin ana hedefini oluşturmaktadır. Bireysel farklılıklar doğuştan gelen zeka, yetenek, fiziksel özellikler ve çalgı çalmaya yatkınlık, olduğu gibi sonradan kazanılan çalgıdaki akademik geçmiş, çalışmaya ayrılan süre ve öğrenme yolu gibi parametrelerdir.

Problem Durumu

Yukarıda bahsedilen bireysel özellik ve farklılıklar aynı eğitimi alan öğrencilerde farklı sonuç alınmasının sebebidir. Öğretmenler özellikle de bireysel çalgı dersi öğretmenlerinin her öğrenciye uygun eğitimi planlaması, çalgı öğretmenin beklide en çok zorlandığı, ya da düşünmesi gerektiği en önemli konulardan biri olduğu söylenebilir. Öğrenme-öğretme yaklaşımlarından biri olan Kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı da sunulan tek bir öğretim modelinin herkese uygun olduğu fikrinden kaçınan, bireysel farklılıkları göz önüne alan, öğrenme deneyimleri sunmayı amaçlayan ve bireysel çalgı dersleri öğretim metodu ile bire bir benzerlik gösteren bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımın bireysel çalgı dersleriyle ilişkilendirilmesini amaç edinen bu araştırmanın problem cümlesi "Kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımının bireysel çalgı dersiyle ilişkisi nasıldır?" şeklinde oluşturulmuştur.

Alt Problemler

1. Literatürdeki mevcut yayınlarda mesleki müzik eğitiminde uygulanan bireysel çalgı dersi tanımlamaları nasıldır?
2. Bireysel çalgı dersi veren öğretim elemanlarının Bireysel Çalgı dersinin içeriğine ve tanımına yönelik görüşleri nasıldır?
3. Bireysel çalgı dersi veren öğretim elemanlarının, Kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı ile öğrencinin bireysel çalgı dersine yönelik öğrenme-öğretme durumları arasındaki benzerlik ve farklılıkları ile ilgili görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Araştırmada, literatürde yer alan kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı ile bireysel çalgı derslerinin uygulanmasının birbiriyle ilişkisini ortaya koymak amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, farklı disiplin literatürlerinde yer alan iki ifadenin benzerliklerini ortaya koyarak, disiplinler arası ilişki kurabilmek açısından önemli görülmektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı bireysel çalgı dersine giren toplam 10 öğretim elemanı ve ulaşılabilen elektronik makaleler ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma doküman incelemesi ve görüşmelerden elde edilen bulguların içerik analizi boyutuyla nitel bir çalışmadır.

“Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına nitel araştırma denir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 39)”.

“Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 140)”.

“Birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaya içerik analizi denir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 227)”. İçerik analizinin aşamaları;

- Verilerin kodlanması,
- Temaların bulunması,
- Verilerin, kod ve temalara göre organize edilmesi,
- Bulguların yorumlanması’dır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda Bireysel çalgı dersine giren toplam 33 öğretim elemanından gönüllü olan 10 öğretim elemanı oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Öncelikle araştırmada literatürdeki ulaşılan makale, tez ve bildiriler belirlenmiş, bunların içeriğinde yer alan bireysel çalgı dersinin işlenişine ve tanımına yönelik bölümlerin analizi yapılmıştır. İkinci aşamada, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanları ile Kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı ve Bireysel çalgı dersi işleniş ve tanımı ile ilgili görüşleri yüz yüze olarak yapılandırılmış görüşme yöntemiyle alınmıştır. Öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulguların analizi yapılmıştır. Öğretim elemanlarının Kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı ve Bireysel çalgı dersi ile ilgili görüşleri, içerik analizi yolu ile kodlanmış, düzenlenmiş ve eldeki veriyi açıklayan temalar saptanmış, nitel veri analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Birinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Literatürde yer alan Bireysel Çalgı Eğitimi tanımlayan ifadeler aşağıda yer almaktadır:

“Öğrenci, beden yapısına uygun yaylı, nefesli, mızraplı-telli (uluslararası ses standartlarına uyumlu) çalgılardan birini ya da sesinin yeterliğine göre şan dersini seçer (Uyan, 2013, s. 59)”.

“Çalgı eğitiminde derslerin bireysel olarak yapılması gereği, çalgı çalmayı öğrenecek olan öğrencilerin yeteneklerinin, fiziksel ve ruhsal durumlarının farklılıklar göstermesiyle ortaya

çıkan bir durumdur. Başlangıçta toplu olarak yapılması pek çok yönden yararlı olan çalgı derslerinin, öğrencilerin bireysel farklılıklarından dolayı (zeka, algılama, öğrenme hızı, yetenek v.b.) bir süre sonra bireysel derslere dönüşmektedir (Çilden, 2001, s. 27)”.

Keman eğitimi dersinde öğrenmenin gerçekleşmesi için, öğretmenin bireysel farklılıkları göz ardı etmemesi gerekmektedir. Bireyler arasında fiziksel, zihinsel, ruhsal, güdü, hazır bulunuşluk, kişilik, öğrenme hızı çalışma alışkanlıkları ve öğrenme biçimi gibi birçok özellikler açısından farklılıklar bulunmaktadır. Tüm öğrencilere aynı gözle bakmak, onlara aynı yöntemlerle yaklaşmak, aynı düzeye gelmelerini hedeflemek, aynı gelişme hızını beklemek doğru değildir. Ayrıca tüm öğrencileri aynı düzeye getirmek de olanaksızdır. Çünkü her öğrencinin yetenekleri, ilgileri, beklentileri, hedefleri farklıdır. Bir öğrenci için önemli olan bir yay tekniği (spiccato, staccato, sautille vb.) diğeri için önemli olmayabilir. Bunun için öğretmenin, öğrencilerin bireysel farklılıklarını tüm yönleriyle çok iyi tanımalı, bireysel ayrılıklara ve gereksinimlere göre öğrenme konularını seçmeli ve bunları öğretmek için de öğrencinin özelliklerine göre değişen yöntem ve teknikleri geliştirerek uygulamaya koymalıdır (Şendurur, 2001, s. 147-148).

Erenözlü (2004)’e göre, “Müzik öğretmenliği eğitiminde çalgı eğitimi, bireyin anatomik ve fizyolojik yapı özelliklerine uygun olarak, çalgısını sanatsal ve eğitsel amaçlar doğrultusunda belirli teknik ve müzikal duyarlılıkla doğru, güzel ve etkili kullanabilmesi için gerekli davranışları kazandırma sürecidir (Erenözlü’den aktaran Karabulut, 2009, s. 6)”

“Öğrencinin kişisel inançları, kültür birikimi, bireysel özellikleri, bireysel yeteneği, sosyal yaşantısı, müzik beğenisi vb. nitelikleri Bireysel Çalgı öğretimi dersine yönelik tutumlarının oluşmasında öğrenciye özgü faktörler kapsamındadır (Konakcı, 2010, s. 56)”.

“Viyolonsel dersi öğretim programında belirtilen kazanımların gerçekleştirilmesine yönelik olarak her öğrenci bireysel olarak değerlendirilmeli, asgari kazanımlar belirlenmeli ve programa uyma kaygısıyla öğrencinin seviyesinin üzerinde davranış oluşturulmamalıdır (Orhan, 2009, s. 366)”.

“Çalgı eğitimi bireyseldir. Bireysel eğitimde kişiye özel yaklaşım geliştirebilmek oldukça önemlidir. Çalgı öğretmeni kişinin yeteneği, fiziksel özellikleri, ilgisi, yatkınlığı ve zekasına göre en uygun özel eğitimi vermelidir (Orhan ve Ercan, 2012, s. 225)”.

Çilden (2006)’ya göre, İyi bir öğretmen, öğrenciler arasındaki bireysel öğrenme farklılıklarını göz önüne alarak eğitim programını öğrenciye göre düzenlemelidir. Bireysel olarak yürütülmekte olan çalgı eğitimi derslerinde her öğrencinin müziksel zekası, algılaması, fiziksel yeterlikleri, çalışma disiplinleri ve çalgıyla ilgili tutumlarının farklı olmasından dolayı öğrenme/öğretme durumlarının bireysel yaklaşımla hazırlanması önemlidir hatta zorunludur (Çilden’den aktaran Topalak, 2013, s. 120).

“Bireysel olarak yapılan çalgı derslerinde öğretmenin her öğrencisi bir sınıftır ve her öğrencinin çalgı çalmayı öğrenmekle ilgili yeteneği, zekası, fiziksel yeterliliği aynı olamayacağı için öğrencileri ayrı ayrı ele almak ve bu açıdan bakmak zorunluluğu vardır (Çilden, 2006, s. 544)”.

Bireysel çalgı dersinde öğrenciler arasında bireysel farklılıklar olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Bir konuyu kavramada bir öğrenci için bir deneme yeterli olurken, diğeri için yetmeyebilir. Bir başka konuyu da diğeri öğrenci daha çabuk kavrayabilir. Bu değişkenler bireysel yeteneklerinden kaynaklandığı gibi başka nedenlerden de olabilir. Öğretmenin bu durumları iyi gözlemleyip, öğrenme ve çalışma durumlarını etkileyen faktörleri tespit edip, nedenleri araştırmalı, yapıcı ve motive edici önerilerde bulunmalıdır (Şendurur, 2001, s. 166).

“Çocuğun öğrenmesinde en iyi verim, bireysel farklılıkların ortaya konulmasıyla sağlanır. Çünkü her çocuğun birikimleri ve öğrenme düzeyi birbirinden farklıdır. Müzik öğretmeni çocukların farklılıklarını ve müziğin çok yönlü kullanılmasını göz önünde tutarak plan yapmalıdır (Çilden, 2001, s. 5)”.

“Fiziksel ve bireysel farklılıklar göz önüne alındığında, keman öğretiminde kişinin vücut yapısına en uygun olan çalgı ebatının seçilmesi, keman öğretiminde büyük kolaylıklar sağlayacaktır (Angı ve Biber, 2013, s. 66)”.

“Eğitimin bir boyutu olan müzik eğitimi, bireysel farklılıkların programlarda göz önünde bulundurulması gereken en önemli alanlardan biridir (Kaya, Barışeri & Kaya, 2013, s. 86)”.

Çalgı eğitimi bireyseldir. Bireysel eğitimde kişiye özel yaklaşım geliştirebilmek oldukça önemlidir. Çevremizde aynı beden giyinen pek çok insan olsa da her 38 beden ya da 42 beden giyen kişinin ölçüleri aynı değildir. Nasıl ki terzi kişinin ölçülerine en uygun kıyafeti hazırlamak durumundaysa, çalgı öğretmeni de bir terzi gibi kişinin yeteneği, fiziksel özellikleri, ilgisi, yatkınlığı ve zekasına göre en uygun özel eğitimi vermelidir (Orhan, 2012, s. 434).

“Piyano öğrenme-öğretme sürecinde, bireysel farklılıkları anlama ve öğretim sürecine uygulama daha kolaydır. Bunun nedeni çalgı eğitiminin bire bir yapılmasından kaynaklanmaktadır. Bu durum, eğitimcinin öğrencisini tanıması ve bireysel öğrenme özelliklerine uygun öğretim etkinlikleri tasarlaması için önemlidir (Babacan, 2010, s. 3)”.

“Her öğrencinin öğrenme ve öğrendiklerini çalgısında uygulama becerisi birbirinden farklıdır (Çilden ve Sever, 2016, s. 482)”.

Bireysel piyano derslerinde tüm dikkatin özgürce bir öğrenciye yoğunlaştırılması bu derslerin en zevkli yanlarından biridir. Bilindiği gibi öğrenciler, doğal yapıları gereği çalma becerisi ve müzikalite açısından bireysel farklılıklar gösterirler. Birine gerekli olan özel ilgi ve yardım bir diğeri için o ölçüde gerekli olmayabilir. Öğretmenin görevi, öğrencinin bireysel olarak ve maksimum ölçüde kendine özgü müzikal heves ve başarılarına cevap verecek temeli ve öğrenme ortamını oluşturmaktır (Ercan, 1995, s. 1).

Genel olarak alan yazında ulaşılan makale, tez ve bildirilerin içeriğinde yer alan bireysel çalgı dersinin işlenişine yönelik ifadelerde; öğrencilerin bireysel farklılıkları, zekaları, müziksel zekaları, algıları, çalgısına çalışma süreleri, yetenekleri, hazır bulunuşlukları gibi özelliklerin göz önünde bulundurulduğu bir eğitim süreci olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca bireysel çalgı dersi tanımına yönelik yer alan ifadelerde; her öğrencinin bir sınıf olduğu, eğitimcinin

öğrencisini tanıması ve bireysel öğrenme özelliklerine uygun öğretim etkinlikleri tasarlaması, bireysel öğrenme farklılıklarını göz önüne alarak eğitim programını öğrenciye göre düzenlemesi, heves ve başarılarına cevap verecek temeli ve öğrenme ortamını oluşturması gibi ortak fikirleri görmekteyiz.

İkinci Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 1

Öğretim Elemanlarının Bireysel Çalgı Dersi İçeriği İle İlgili Görüşleri

TEMALAR	KODLAR	f	%
Yetenek	“Çalgıya olan yatkınlık her öğrencide farklıdır”.	3	5,1
	“Her öğrencinin becerileri birbirinden farklıdır”.	2	3,5
	“Öğrencilerin müzikalitesi birbirinden farklıdır”.	2	3,5
	“Her öğrencinin yetenekleri farklıdır”.	5	8,6
Toplam		12	20,7
Zeka	“Her öğrencinin öğrenme hızları farklıdır.”	4	6,9
	“Öğrencilerin zeka düzeyleri birbirinden farklıdır”.	5	8,6
	“Öğrencilerin algı düzeyleri birbirinden farklıdır”.	6	10,3
	“Öğrencilerin öğrenme kapasitesi birbirinden farklıdır”.	3	5,1
Toplam		18	30,9
Çalışma Alışkanlığı	“Öğrencilerin çalışma alışkanlıkları farklıdır”.	2	3,5
	“Her öğrencisinin çalgısına çalışmak için ayırdığı zaman farklıdır”.	3	5,1
	“Çalışma sabrı her öğrencide farklılık göstermektedir”.	1	1,7
Toplam		6	10,3
Fiziksel Farklılıklar	“Öğrencilerin bireysel özellikleri farklıdır”.	7	12,2
	“Her öğrencinin el becerileri birbirinden farklıdır”.	4	6,9
	“Her öğrencinin psiko-motor becerileri farklıdır”.	2	3,5
Toplam		13	22,6
Hazır Bulunuşluk	“ Her öğrencinin alt yapısı farklıdır”.	4	6,9
	“Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri birbirinden farklıdır”.	3	5,1
	“Öğrencilerin sosyo-kültürel yapıları farklılık göstermektedir”.	2	3,5
Toplam		9	15,5
Genel Toplam		58	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi Öğretim elemanlarının bireysel çalgı dersi içeriği ile ilgili görüşleri “Yetenek, Zeka, Çalışma alışkanlığı, Fiziksel farklılıklar ve Hazır Bulunuşluk” olmak üzere beş tema altında toplanmıştır. Bu görüşlerin en çok % 30,9 oranla “Zeka” teması başlığında toplandığı tabloda görülmektedir. Öğretim elemanlarının % 12,2’si daha çok “öğrencilerin bireysel özelliklerinin farklı olduğu”, % 10,3’ü “öğrencilerin algı düzeylerinin birbirinden farklı olduğu”, % 8,6’sı ise “her öğrencinin yeteneklerinin farklı olduğu” ve “öğrencilerin zeka düzeylerinin birbirinden farklı olduğunu” ifade etmişlerdir. Tablodan da anlaşılacağı gibi öğretim elemanlarının bireysel çalgı dersi içeriği için en çok, öğrencilerin bireysel özellikleri, el becerileri, yetenekleri, çalgıya olan yatkınlığı, zeka ve algı düzeylerinin farklılığı görüşünde bulunmuşlardır.

Öğretim elemanlarının bireysel çalgı dersi tanımlamaları ile ilgili görüşleri;

- “Genel çerçevede içinde özel bir eğitimidir”.
- “Her öğrenci ayrı bir dünyadır”.
- “Her öğrenci başlı başına bir sınıftır”.
- “Öğrencileri yönlendirmek gerekir”.
- “Kişiye özel yöntemler uygulamak gerekir”.
- “Her öğrenciye farklı yaklaşımlar gerektiren özel bir alandır”.
- “Öğrencilerin psiko-motor becerileri farklı olduğu için ayrı değerlendirmek gerekir”.
- “Bireysel olmalıdır”.
- “Aynı yumurta ikizlerinde bile farklı eğitim vermek gerekir”.
- “Teorik ve uygulamalı bir derstir”.
- “Öğretmenin davranış biçimi her öğrenciye farklı olmalıdır”.
- “Her öğrenci için ayrı bir strateji uygulanmalıdır”.
- “Öğretmen, öğrencinin sınırlarını iyi belirlemelidir”.
- “Bireysel farklılıkların en önemli olduğu eğitimidir”.
- “Her birey tektir”.
- “Her öğrencinin gelişimi farklı olduğu için bireysel bir derstir”.
- “Öğrenci özelliklerine göre özel eğitim verilmelidir”.

Yukarıdaki tanımlamalardan anlaşılacağı gibi, öğretim elemanlarının tamamının bireysel çalgı dersinin “kişinin kişisel özelliklerine özel” bir eğitim olduğu konusunda ortak görüş içerisinde oldukları söylenebilir.

Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 2

Bireysel çalgı dersi veren öğretim elemanlarının, Kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı ile bireysel çalgı dersine yönelik öğrenme-öğretme durumları arasındaki benzerlik ve farklılıkları ile ilgili görüşleri

TEMALAR	KODLAR	f	%
Benzer	“Uygulamada birbirinin aynı olduğu söylenebilir”.	1	10
	“İkisi de kişisel özelliklere göre uygulanır”.	1	10
	“Eğitimin bütün alanları kişiselleştirilmiştir”.	1	10
	“Benzer olduğu söylenebilir”.	2	20
	“İkisi de aynı amaca hizmet eder”.	1	10
	“Bireysel çalgı dersini kişiselleştirilmiş öğretim yönteminin içinde geçen alt başlık olarak düşünebiliriz”.	1	10
	“Kişisel çalgı dersi bile denilebilir”.	1	10
	“Bireysel çalgı dersi zaten kişiselleştirilmiş bir eğitim sürecidir”.	1	10
	“Bireysel çalgı dersini kişiye özel bir model altında ifade etmek mümkün”.	1	10
	Toplam		10
Farklı	-	-	-
Toplam	-	-	-
Genel Toplam		10	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının tamamının bu iki öğretim yaklaşımının birbiri ile benzer olduğu görüşünde hemfikir oldukları söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın Birinci Alt Problemine Yönelik Sonuç ve Tartışmalar

Literatürdeki bireysel çalgı dersi tanımlamalarından anlaşılacağı gibi bireysel çalgı dersi kişiye özel eğitim vermeyi hedefleyen, her bireyin farklı özelliklerine yönelik özel bir eğitim olduğu ortak amacında birleştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine Yönelik Sonuç ve Tartışmalar

Öğretim elemanlarının bireysel çalgı dersi içeriği ile ilgili görüşlerinin “Yetenek, Zeka, Çalışma alışkanlığı, Fiziksel farklılıklar ve Hazır Bulunuşluk” olmak üzere beş tema altında toplandığı, bu görüşlerin en çok % 30,9 oranla “Zeka” teması başlığında toplandığı, öğretim elemanlarının bireysel çalgı dersi tanımlamaları ile ilgili olarak, her bireyin tek olduğu bu sebeple doğuştan getirdikleri farklı özelliklere yönelik kolaylık ve zorluklar göz önünde bulundurularak genel bir çerçeve içinde özel bir eğitim olması gerektiği konusunda ortak görüş bildirdikleri söylenebilir.

Çilden (2006)’ya göre, İyi bir öğretmen, öğrenciler arasındaki bireysel öğrenme farklılıklarını göz önüne alarak eğitim programını öğrenciye göre düzenlemelidir. Bireysel olarak yürütülmekte olan çalgı eğitimi derslerinde her öğrencinin müziksel zekası, algılaması, fiziksel yeterlikleri, çalışma disiplinleri ve çalgıyla ilgili tutumlarının farklı olmasından dolayı öğrenme/öğretme durumlarının bireysel yaklaşımla hazırlanması önemlidir hatta zorunludur (Çilden’den aktaran Topalak, 2013, s. 120).

“Bireysel olarak yapılan çalgı derslerinde öğretmenin her öğrencisi bir sınıftır ve her öğrencinin çalgı çalmayı öğrenmekle ilgili yeteneği, zekası, fiziksel yeterliliği aynı olamayacağı için öğrencileri ayrı ayrı ele almak ve bu açıdan bakmak zorunluluğu vardır (Çilden, 2006, s. 544)”.

Alan yazındaki bireysel çalgı dersi içeriği ve tanımlaması ile araştırmanın ikinci alt problemi sonucu birbiriyle paralellik göstermektedir.

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine Yönelik Sonuç ve Tartışmalar

Bireysel çalgı dersi veren öğretim elemanlarının, Kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı ile bireysel çalgı dersine yönelik öğrenme-öğretme durumları arasındaki benzerlik

ve farklılıkları ile ilgili olarak, bu iki öğretim yaklaşımının birbiri ile benzer olduğu görüşünde hemfikir oldukları sonucuna ulaşıldığı söylenebilir.

Kişiselleştirilebilir öğrenme ortamlarının geliştirilmesinde her birey için bireysel farklılıkların göz önünde bulundurulduğu bir öğrenme ortamı düşüncesi önemli rol oynamaktadır. Bahsedilen bireysel farklılıklar; öğrencilerin öğrenme stilleri, öğrenme hızları, yetenekleri, beklentileri, hazır bulunuşlukları, deneyimleri, motivasyonları gibi birçok özellik olabilir. Bu noktada kişiselleştirilebilir öğrenme ortamları daha esnek bir yapı içerisinde, öğrenenlere istedikleri yer ve zamanda kendi hız ve öğrenme stillerine göre bir ortam da sunmaktadır (Sampson, Karagiannidis & Kinshuk, 2002, s. 25).

“Çalgı eğitimi bireyseldir. Bireysel eğitimde kişiye özel yaklaşım geliştirebilmek oldukça önemlidir. Çalgı öğretmeni kişinin yeteneği, fiziksel özellikleri, ilgisi, yatkınlığı ve zekasına göre en uygun özel eğitimi vermelidir (Orhan ve Ercan, 2012, s. 225)”.

Keman eğitimi dersinde öğrenmenin gerçekleşmesi için, öğretmenin bireysel farklılıkları göz ardı etmemesi gerekmektedir. Bireyler arasında fiziksel, zihinsel, ruhsal, güdü, hazır bulunuşluk, kişilik, öğrenme hızı çalışma alışkanlıkları ve öğrenme biçimi gibi birçok özellikler açısından farklılıklar bulunmaktadır. Tüm öğrencilere aynı gözle bakmak, onlara aynı yöntemlerle yaklaşmak, aynı düzeye gelmelerini hedeflemek, aynı gelişme hızını beklemek doğru değildir (Şendurur, 2001, s. 147).

Alan yazındaki bireysel çalgı dersi ile kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı tanımlamalarının benzer olduğu, bu durumun öğretim elemanı görüşüyle paralel olduğu görülmektedir.

Araştırmanın amacına yönelik olarak, literatürdeki bireysel çalgı dersi işleniş ve tanımlamalarına bakıldığında, bu dersin bir öğretim programı çerçevesinde yapıldığı ancak kişinin doğuştan ve sonradan kazandığı özelliklerle şekillenen bireysel bir ders olduğu anlaşılmaktadır.

Sampson, Karagiannidis & Kinshuk (2002)'de, kişiselleştirilebilir öğrenme ortamlarının geliştirilmesinde her birey için bireysel farklılıkların göz önünde bulundurulduğu bir öğrenme ortamı düşüncesinin önemini vurgulamaktadırlar. Özarslan 2010'da ise “Kişiselleştirilmiş öğrenme, sunulan tek bir modelin herkese uygun olduğu fikrinden kaçınarak, bireysel farklılıkları göz önüne alan öğrenme deneyimleri sunmayı amaçlamaktadır” sözü ile kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımının bireysel olarak uygulandığını ifade etmiştir. Bu durumda, kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımının bireysel çalgı dersi işleniş ile farklı olmadığı söylenebilir.

Kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı 1896 yılında Dewey tarafından ilk kez laboratuvar okulu projesinde dile getirilmiş (Keefe ve Jenkins'den aktaran Sezer, 2015) fakat, kişiselleştirme fikir olarak daha eski kaynaklarda ve öğretim yaklaşımlarında da yer almış olsa da, sistematik şekilde tanımlanmış bir kavram olarak ilk defa 1962 yılında, “The

University of Brasilia” da çalışan Fred Keller ve arkadaşları tarafından geliştirilen Kişiselleştirilmiş Öğretim Sistemi (Personalized System of Instruction, PSI) bağlamında kullanılmıştır (Kışla ve Şahin, 2015). Eğitim bilimlerinde Kişiselleştirilmiş öğrenme-öğretme yaklaşımı 1962’de sistematik olarak tanımlanmış bir kavram olmak ile birlikte aslen bireysel çalgı eğitiminde çok daha önceden uygulanan gelenekselleşmiş bir öğretim metodudur. Sadece Gazi Eğitim Fakültesi tarihçesine baktığımızda bile 1924’te Musiki Muallim Mektebinin kurulmasıyla başlayan (<http://gef-guzelsanatlarmuzik.gazi.edu.tr/posts/view/title/tarihce-26429>) müzik eğitimi sürecinden beri uygulanmaktadır. Dünya müzik eğitimi-çalgı eğitiminde de bu gelenek çok daha öncelere dayanmaktadır.

Öneriler

1. Farklı disiplinlerdeki aynı amacı hedefleyen ifadelerin yapılacak araştırmalarla tartışılması, benzerlik ve farklılıklarının ortaya konulması, disiplinler arası ilişki kurmak bakımından önemli görüldüğünden yeni çalışmaların uzman kişilerce yapılması önerilmektedir.
2. İlköğretim, ortaöğretim ve konservatuvar lisans düzeyinde de benzer çalışmaların yapılması ve meta analiz çalışmaları önerilmektedir.

Kaynaklar

- Akgül Barış, D. ve Karkın, M. (2003). Eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi A.B.D.’da yer alan müzik teorisi ve işitme eğitimi dersindeki nota okuma becerisinin çalgı eğitimine yansımaları üzerine öğrenci görüşleri (A.İ.B.Ü. Örneği). *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu* (243-249). Malatya: İnönü Üniversitesi/Eğitim Fakültesi.
- Angı, Ç. E. Ve Biber, A. R. (2013). Keman öğretiminde karşılaşılan entonasyon problemleri ve çözüm önerileri. *Sanat Eğitimi Dergisi* 1(2), 48-69. doi:10.7816/sed-01-02-04
- Babacan, E. (2010). *Başlangıç piyano eğitiminde algısal öğrenme stillerinin uygulanabilirliği*. Doktora Tezi: Selçuk Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Çakır Balta, Ö. (2008). *Bilgisayar ve sınıf ortamında kişiselleştirilmiş sözel matematik problemlerini kullanmanın öğrenci başarısına etkisi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Çilden, Ş. (2001). Müzik, çocuk gelişimi ve öğrenme. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 1-8.
- Çilden, Ş. (2001). Bireysel çalgı eğitiminde temel ilkeler ve etkili faktörler. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 272, 27-30.
- Çilden, Ş. (2006). Müzik öğretmeni yetiştirme sürecinde çalgı eğitiminin nitelik sorunlarının irdelenmesi. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, 542-548.
- Çilden, Ş. ve Sever, G. (2016). Müzik eğitimi anabilim dallarında yapılan bireysel çalgı eğitimi derslerinin “bire bir” yapılmasının önemi. 2. *Uluslar arası Sanat Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 1, 481- 495.
- Demirel, Ö. (2007). *Öğretme Sanatı (12. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ercan, N. (1995). Bireysel piyano derslerinde öğrenci-öğretmen ve öğretmen-aile ilişkileri. *Filarmoni Sanat Dergisi*, 1-5.
- Ercan, H. ve Orhan, Ş. (2016). *Bireysel çalgı ve öğretimi dersinde akran öğretime dayalı öğrenme öğretme yaklaşımı uygulaması*. MÜZED Uluslar arası 2. İpek Yolu Müzik Konferansı Sözlü Bildiri.
- Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Tarihçe, <http://gef-guzelsanatlar-muzik.gazi.edu.tr/posts/view/title/tarihce-26429>, sayfasından 25.05.2016 tarihinde erişildi.
- Karabulut, G. (2009). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı 1. ve 3. sınıf öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, Ö., Barışeri, N. & Kaya, E. E. (2013). Güzel sanatlar ve spor liselerinde yürütülen keman dersi öğretim programının incelenmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 84-107. doi: 10.7816/sed-01-01-06
- Kışla, T. ve Şahin, M. (2015). Kişiselleştirilmiş (Kişiye Özgü) Öğrenme-Öğretme Yaklaşımı. Gülay Ekici (Ed.), *Etkinlik Örnekleriyle Güncel Öğrenme-Öğretme Yaklaşımları-II* içinde (s. 172-208. Ankara: Pegem Akademi.
- Konakcı, N. (2010). *Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi: Marmara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Orhan, Ş. (2009). Anadolu güzel sanatlar liseleri (agsl), çalgı- viyolonsel eğitiminde 9. sınıflara yönelik temel davranışların kazandırılması ile ilgili yaklaşımlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (1), 361-366.
- Orhan, Ş. (2012). Yetişkin öğrencilere uygulanan amatör çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *E- Journal of New World Sciences Academy*, 7(4), 432-444.
- Orhan, Ş. ve Ercan, N. (2012). Yetişkin çalgı öğretmeni özellikleri. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(4), 223-231.
- Özarlan, Y. (2010, Nisan). *Kişiselleştirilmiş Öğrenme Ortamı Olarak IPTV*. Uluslararası Eğitim Teknolojileri 2010 (International Educational Technology) Sözlü Bildiri, İstanbul.
- Sampson, D., Karagiannidis, C. & Kinshuk (2002). Personalised Learning: Educational, Technological and Standardisation Perspective. *Interactive Educational Multimedia*, 4, 24-39.
- Sezer, B. (2015). Kişiselleştirilmiş matematik problemlerinin akademik başarıya etkisi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(2), 73-88.
- Şendurur, Y. (2001). Keman eğitiminde etkili öğrenme - öğretme yöntemleri. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 145-155.
- Şendurur, Y. (2001). Keman eğitimi dersine etkili hazırlanma süreci. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 161-168.
- Topalak, Ş. (2013). Güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi/öğretiminde karşılaşılan sorunların incelenmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(2), 114-129. doi:10.7816/sed-01-02-08
- Uyan, M. O. (2013). Müzik teorisi ve işitme eğitimi ile bireysel çalgı eğitimi başarıları arasındaki ilişkiler. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(1). 53-68. doi: 10.7816/sed-01-01-04
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (8. Tıpkı Basım)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.